

UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO
WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII
Instytut Pedagogiki
Katedra Aksjologii Pedagogicznej i Metodologii Badań

85-064 Bydgoszcz, ul. Chodkiewicza 30, tel. (52) 34-19-302

zaprasza na

**II KONFERENCJĘ NAUKOWO-SZKOLENIOWĄ
AKSJOLOGICZNE PODSTAWY EDUKACJI**

Samotność jako faktyczność – konieczność – możliwość

która odbędzie się 21 -22 listopada 2012 roku

Komitet Naukowy Konferencji

Prof. zw. dr hab. Urszula Ostrowska
Prof. dr hab. Piotr Kostyło

Celem konferencji jest interdyscyplinarny namysł nad zjawiskiem samotności postrzeganym z perspektywy badań naukowych i praktyki społecznej. Samotność jako kategoria heurystyczna jest rzadko przywoływana wprost w pedagogice. Wynika to z natury nauczania, wychowania i opieki, a także innych praktyk pedagogicznych, które mają i w pewnym sensie muszą mieć charakter komunikacji, spotkania, dialogu, jednym słowem – bycia z drugim człowiekiem. Tradycyjny, wspólnotowy model edukacji jest jednak konfrontowany od dłuższego czasu z trendami kulturowymi, które coraz bardziej uwypuklają znaczenie samotności, a w ostatnim czasie czynią z niej fundamentalny element życia człowieka.

Od połowy XX wieku samotność jest kluczowym przedmiotem analiz w kontekście myśli egzystencjalistycznej. Mówi się o niej tam jako o konstytutywnej cesze życia człowieka – podstawowym doświadczeniu istnienia, losie, przed którym nie można uciec. Zainteresowanie samotnością w kulturze wzrosło również wraz z rozczarowaniem kolektywistycznymi iluzjami marksizmu. Tam, gdzie utopia społecznej jedności została całkowicie zdemaskowana, pojawił się pesymizm i niechęć do jakichkolwiek przedsięwzięć wspólnotowych. W nieco odmiennym kontekście samotność ujawniała się i ujawnia w myśli liberalnej, charakterystycznej dla kultury anglosaskiej. Wiąże się tam ona ściśle z indywidualizmem, troską o własną autonomię i prywatny sukces, które są zazwyczaj przedstawiane jako stany pożądane, niemniej, na co zwracają uwagę krytycy liberalizmu, pod wieloma względami izolują człowieka od innych. Można powiedzieć, że triumf samotności jako kategorii opisującej rzeczywistość nadszedł wraz z kulturą ponowoczesną. W tej kulturze samotność, przedstawiana jako najgłębsze doświadczenie człowieka, ma postać paradoksu – człowiek bowiem staje się tym bardziej samotny, im więcej ma do swojej dyspozycji środków komunikacji z innymi ludźmi. Ten paradoks jest dobrze oddawany przez wyrażenie „samotność w sieci”. Kultura ponowoczesna podkreśla nie tylko to, że człowiek traci realny kontakt z innymi ludźmi, ale także to, że traci kontakt z samym sobą, jego podmiotowość rozplywa się i zanika.

Z punktu widzenia aksjologii, samotność jest wartością ambiwalentną, może prowadzić do wewnętrznego spokoju i odkrywania własnego ja, ale także do głębokiej frustracji i rozpacz. Ta tradycyjna ambiwalencja jest w pewnym stopniu przywoływana przez znane i szeroko stosowane rozróżnienie między samotnością a osamotnieniem. Podczas gdy pierwsza może być stanem pożądanym, drugie jest zazwyczaj źródłem cierpienia dla człowieka. Ambiwalencja samotności jest dobrym punktem wyjścia do analiz tego stanu rzeczy, każe z ostrożnością podchodzić zarówno do jego deskryptywnych, jak i normatywnych interpretacji. W obszarze edukacji samotność jako kategoria heurystyczna odsłania i zarazem problematyzuje wiele znaczących zjawisk i procesów. W jej polu semantycznym znajdują się takie pojęcia jak inność, obcość, opuszczenie, strata, separacja, niezrozumienie, ale także nadzieja, cisza, refleksja, medytacja, poświęcenie.

Samotność można rozumieć w różny sposób. Przede wszystkim jako faktyczność, stan, który towarzyszy nam w rozmaitych sytuacjach życiowych, obojętnie, czy tego chcemy, czy nie. Doświadczamy go jako podmioty życia społecznego, moralnego czy religijnego, także w sytuacjach edukacyjnych. Samotność można rozumieć również jako konieczność, warunek osiągnięcia innych wartości, takich jak spokój ducha, odkrycie własnej tożsamości czy dostrzeżenie sensu lub celu własnego życia. Samotności wymaga zazwyczaj także twórczość, w tym twórczość naukowa. Wreszcie, na samotność można patrzeć jako na możliwość, wybór, który staje przed naszą wolnością. W takich sytuacjach szukamy samotności, aby odpocząć, nabrać dystansu lub uwolnić się od relacji, które okazały się niegratyfikujące lub wręcz niszczące nas. Każde z tych trzech znaczeń samotności ma liczne odniesienia pedagogiczne, rozciągające się od wychowania do samotności do terapii osób, dla których samotność stała się cierpieniem. Rozmaitość problemów społecznych oraz bogactwo konceptualne wiążące się z samotnością stanowią obiecujący punkt wyjścia do naukowej refleksji i dyskusji.

Możliwe obszary dyskusji:

1. Samotność w szkole:

samotność uczniów mogąca wynikać po pierwsze z nieśmiałości, wykluczenia społecznego, niepełnosprawności, po drugie z całkowitego zaangażowania się w naukę, oryginalnego i twórczego myślenia nierozumianego przez innych, czy wreszcie po trzecie z buntu, świadomej samoizolacji i kontestowania zastanych norm;

2. Samotność w rodzinie:

samotność dzieci będąca wynikiem kryzysu w rodzinie, braku prawidłowych relacji z rodzicami i wsparcia ze strony najbliższych; samotność małżonków pochłoniętych pracą i karierą zawodową, lub zmuszonych do szukania pracy poza granicami kraju; samotność seniorów, tracących kontakt z dorosłymi dziećmi i wnukami;

3. Samotność w pracy:

samotność pracowników niepokojących się o stabilność zatrudnienia, żyjących w atmosferze konkurencji i rywalizacji, biorących udział, często wbrew własnej woli, w „wyścigu szczurów”; jako warunek osiągnięcia sukcesu; samotność ludzi starszych niemających szans na zatrudnienie

4. Samotność w kulturze:

Samotność kontestatorów dominującej kultury, twórców koncepcji utopijnych; samotność reformatorów społecznych, krytyków zastanego *status quo*, nonkonformistów i idealistów; samotność zwolenników narracji niszowych, a także tych, którzy zostali wykluczeni z głównego nurtu przekazu medialnego;

**Wykład otwierający konferencję pt. „Osamotnienie pedagoga akademickiego”
wygłosi prof. zw. dr hab. Zbigniew Kwieciński.**

Organizatorzy przewidują na każde wystąpienie 30 minut (uczestnik może wykorzystać ten czas według własnego uznania, np. 15 minut na wypowiedź + 15 minut na dyskusję). Po konferencji jest planowana publikacja wystąpień. Przed publikacją teksty poddane zostaną recenzji zewnętrznej. O szczegółowych zasadach i miejscu publikacji organizatorzy poinformują w komunikacie nr 2.

Ważny termin:

- do **15 października 2012 r.** – przyjmowanie zgłoszeń, streszczeń wypowiedzi (1000-1500 znaków) wraz z kopią opłaty konferencyjnej na rachunek bankowy UKW:

**KREDYT BANK ODDZIAŁ KB SA W BYDGOSZCZY
92 1500 1360 1213 6001 8602 0000**

z dopiskiem: **Samotność jako faktyczność – konieczność – możliwość**

Komitet Organizacyjny
mgr Natalia Gniadek
mgr Katarzyna Grzesiak

Kierownik Naukowy
prof. zw. dr hab. Urszula Ostrowska
prof. dr hab. Piotr Kostyło

Sekretariat konferencji (zgłoszenia):

Katedra Aksjologii Pedagogicznej i Metodologii Badań
ul. Chodkiewicza 30, 85-064 Bydgoszcz (052) 34-19-117
mgr Natalia Gniadek
e-mail: n.gniadek.ukw.edu@wp.pl tel. 513-160-776

Oplaty:

Pełna opłata konferencyjna (dwa obiady, materiały konferencyjne, serwisy kawowe, uroczysta kolacja 21. listopada, publikacja) wynosi 250 zł.

Minimalna opłata konferencyjna (dwa obiady, materiały konferencyjne, serwisy kawowe, publikacja) wynosi 180 zł.

[Uczestnicy pokrywają koszt noclegów i pozostałego wyżywienia we własnym zakresie. W kolejnym komunikacie organizatorzy zaproponują kilka możliwych miejsc noclegowych.]

Uczestnicy biorący udział bierny w konferencji pokrywają koszty według tych samych zasad.

UWAGA: Faktura wystawiona zostanie tylko na osobę/instytucję dokonującą wpłaty!!!

**KOMUNIKAT nr 2, zawierający szczegółowe informacje organizacyjne,
zostanie przesłany osobom deklarującym udział w konferencji**